

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนาทักษะการฟังการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น เอกสาร ตำรา และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น รายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.1 ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.2 องค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.3 ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.4 เทคนิค/วิธีการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.5 กระบวนการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.6 คุณลักษณะของผู้เรียนด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

2.1 ความหมายของรูปแบบ

2.2 ประเภทของรูปแบบ

2.3 การพัฒนารูปแบบ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.1 ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

มีผู้ให้ความหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้หลายท่าน ดังนี้

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 109) กล่าวว่า การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของผู้เรียน จัดลำดับการเรียนเป็นขั้นตอนตามกระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจ จดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้

กฤษณา เมืองโคตร (2553, หน้า 14) กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการใช้ภาษาเพื่อความเข้าใจ แลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลข่าวสาร แสดงความคิดเห็นโดยใช้กระบวนการของการถ่ายทอดสารจากบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่าผู้ส่งสาร ไปยังอีกบุคคลหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้รับสารอย่างหลากหลายวิธี โดยเทคนิคในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ก็คือการใช้ปฏิสัมพันธ์ทางการโต้ตอบจากการถาม และตอบคำถาม ซึ่งรวมไปถึงภาษาเขียนด้วย

เฉลิม ทองนวล (2554, หน้า 1-3) กล่าวว่า วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารมีพื้นฐานมาจากแนวคิดที่ว่า ภาษา คือ เครื่องมือในการสื่อสาร และเป้าหมายของการสอนภาษา คือ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร

วาสนา สิงห์ทองลา (2555, หน้า 20) กล่าวว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจ จดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้

สรุปได้ว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้โดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร โดยจัดการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์มีบริบทหลากหลาย คล้ายสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะทางภาษาในการเรียนรู้ ผู้เรียนจะสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.2 องค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มีผู้กล่าวถึงองค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนี้
 สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537, หน้า 108-109 อ้างถึงใน ฮาสีดี๊ะ ดีนามอ, 2552, หน้า 59-60) ได้เสนอองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสาร ซึ่งจะต้องสอนให้ผู้เรียน ได้แก่

1. ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์ (Linguistic or grammatical competence) อันได้แก่ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยมีองค์ประกอบทางภาษา คือ เสียง คำศัพท์ โครงสร้าง เป็นแกนในการสื่อความหมาย ในด้านการฟัง จะต้องเริ่มจากสามารถจำแนกเสียงได้ไปจนถึงฟังข้อความในระดับความเร็วปกติของเจ้าของภาษาได้เข้าใจ ในด้านการพูดจะต้องออกเสียงให้ถูกต้อง และสนทนาโต้ตอบด้วยสำเนียง และจังหวะที่เจ้าของภาษาพอจะเข้าใจได้ ในด้านทักษะอ่าน จะต้องรู้จักกลไกของการอ่านและสามารถอ่านเพื่อความเข้าใจได้ และในด้านทักษะเขียน จะต้องรู้จักกลไกในการเขียนสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเรียบเรียงประโยคและใช้เครื่องหมายสัมพันธ์ข้อความ (discourse markers) ตลอดจนการเขียนข้อความในลักษณะต่างๆ ได้

2. ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม (sociolinguistic competence) อันได้แก่ ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามระเบียบปฏิบัติของสังคม โดยสามารถเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ต่างๆ ได้ เช่น รู้ว่าจะต้องใช้ภาษาที่เป็นทางการ หรือไม่ทางการ

3. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (discourse competence) คือ มีความรู้เกี่ยวข้องกับการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์และความสามารถในการเชื่อมความหมายทางภาษาได้อย่างถูกต้อง มีความเข้าใจและทำนายความข้างหน้าที่เกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่เกิดขึ้นในบริบท (content) ได้ถูกต้อง

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (pragmatic competence or strategic competence) คือ มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ตลอดจนการใช้กริยาท่าทาง สีหน้าและน้ำเสียงประกอบในการสื่อความหมาย การใช้กลวิธีนี้เป็นการแสดงออกทั้งในทางคำพูด (verbal) และไม่ใช้คำพูด (non-verbal) เช่น การขยายความด้วยคำศัพท์อื่นแทนคำศัพท์ที่ไม่รู้หรือนึกไม่ออกในขณะนั้น การพยายามอธิบายโดยใช้กริยาท่าทางประกอบ เป็นต้น

อัจฉรา วงศ์โสธร (2544, หน้า 68–69 อ้างถึงใน สมสมัย วัชรินทร์รัตน์, 2550, หน้า 11–12) ได้ให้คำอธิบายของการสื่อความหมายทางภาษาว่าประกอบด้วย 4 ลักษณะ ดังนี้

1. สมรรถวิสัยในการใช้ระเบียบวิธีของภาษา (Grammatical Competence) ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับระบบคำศัพท์ โครงสร้าง ความหมาย และระบบเสียง
2. สมรรถวิสัยในการใช้ภาษาทางสังคม (Sociolinguistic Competence) เนื่องจากภาษาใช้เพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลในสังคม กฎเกณฑ์หรือระเบียบวิธีของการใช้ภาษา การปฏิบัติตนในการใช้ภาษา และในวัฒนธรรม เช่น กาลเทศะ รูปแบบภาษาที่เหมาะสมที่จะใช้กับบุคคลใดในโอกาสใด เพื่อสื่อความหมาย หรือเจตนาอารมณ์ใด จึงเป็นสิ่งสำคัญ
3. สมรรถวิสัยในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse Competence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง ระหว่างข้อความโดยให้ความรู้เชิงไวยากรณ์ และความสามารถในการเชื่อมโยงข้อความที่สื่อความหมายทางภาษา (Utterances) เข้ากันได้อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการใช้กฎเกณฑ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของข้อความ สมรรถวิสัยเน้นที่ความเชื่อมโยงของข้อความมากกว่าความเกี่ยวข้องระหว่างข้อความกับกฎไวยากรณ์หรือกับกฎเกณฑ์ของสังคมและวัฒนธรรมของการใช้ภาษา
4. สมรรถวิสัยในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย (Strategic Competence) ประกอบด้วย กลวิธีทั้งที่เป็นภาษาแลที่นอกเหนือภาษา (Verbal และ Nonverbal) กลวิธีนี้มีอยู่ 2 แบบที่สำคัญ คือ แบบที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางไวยากรณ์ เช่น การใช้ภาษาเพื่ออธิบาย บรรยาย และขยายความสิ่งของที่ผู้ใช้ภาษาในขณะนั้น สืบคำเรียก หรือไม่รู้คำเรียก และแบบที่สอง คือ แบบที่เกี่ยวข้องกับระเบียบวิธีของสังคมวิทยา แลวัฒนธรรมในการใช้ภาษา เช่น วิธีที่ใช้นำการสนทนากับคนแปลกหน้า หรือบุคคลที่ผู้พูดไม่รู้ถึงสถานภาพทางสังคม ความสามารถทางกลวิธีของการใช้ภาษานี้เกิดจากประสบการณ์ในการใช้ภาษาทางสังคม และจากการฝึกฝนในห้องเรียนโดยใช้สถานการณ์สมมติของสภาพการณ์ใช้ภาษาที่แท้จริงในชีวิตและสังคม

Ra-shane Meesri (2554 อ้างถึงใน นवलปราง เขจรลัตย์, 2556, หน้า 25-26) กล่าวว่า ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้เรียนต้องมีความสามารถดังต่อไปนี้

1. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของเนื้อความ/การเรียงร้อยถ้อยคำ (Discourse Competence) หมายถึง ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาใหม่ในการเชื่อมโยงการพูดและการเขียนผสมผสานไวยากรณ์ และความหมายเพื่อพูดและเขียนตามรูปแบบและสถานการณ์ต่างๆ ผู้เรียนใช้พื้นฐานของภาษาเพื่อพูดและเขียนอย่างไร ซึ่งเรียกว่า ความคล่องแคล่ว (Fluency)
2. ความสามารถในการใช้ภาษา (Grammatical Competence) หมายถึง การที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง บุคคลเรียนรู้ลักษณะและกฎเกณฑ์ของภาษาอย่างไร ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาด้านภาษา ไวยากรณ์คำศัพท์การออกเสียง การสร้างคำ การใช้ศัพท์ และโครงสร้างประโยคที่ผู้เรียนเข้าใจไวยากรณ์ได้ดีอย่างไร เรียกว่า ความถูกต้อง (Accuracy)
3. ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึง ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องในสถานการณ์เฉพาะของสังคม เช่น การใช้ภาษารูปแบบที่เหมาะสมในการพูดสัมภาษณ์งาน ความสามารถใช้ภาษาทางสังคมขึ้นอยู่กับตัวแปรหลายอย่าง เช่น สถานะของผู้พูด วัตถุประสงค์ในการปฏิสัมพันธ์ และความคาดหวังของผู้ฟัง สังคมยอมรับการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ต่างๆ ที่กำหนดให้อย่างไร ความสามารถนี้เรียกว่า ความเหมาะสม
4. ความสามารถใช้ยุทธศาสตร์สังคม (Strategic Competence) หมายถึง เทคนิคในการสื่อสาร อย่างมีประสิทธิภาพ คือ บุคคลสามารถใช้รูปแบบที่เป็นภาษา (Verbal) และไม่ใช่ภาษา (Non-Verbal) ในการสื่อสารแม้ว่าจะขาดความสามารถ 3 ประการข้างต้น ผู้เรียนค้นพบกลวิธีในการทราบความบกพร่องของด้านต่างๆ ดังนั้น ผู้เรียนจึงมีประสิทธิภาพ (Efficacy)

เฉลิม ทองนวล (2554, หน้า 1-3) กล่าวว่า การสอนให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้นั้นควรจะต้องสอนสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์
2. ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม
3. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย

อารีย์ ปรีดีกุล (2554, หน้า 28-29) กล่าวว่า องค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คาเนลและสเวน เซวิกนอน คาเนล และลาเซนพรีแมน เสนอว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความสามารถทางด้านไวยากรณ์หรือโครงสร้างของภาษา (Grammatical competence) ซึ่งความรู้ทางด้านภาษา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ โครงสร้างของคำ ประโยคตลอดจนการสะกดและการออกเสียง

2. ความสามารถด้านสังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึง การใช้คำและโครงสร้างประโยคได้เหมาะสมตามบริบทของสังคม เช่น การขอโทษ การขอบคุณ การถามทิศทาง แลข้อมูลต่างๆ และการใช้ประโยคคำสั่ง เป็นต้น

3. ความสามารถในการใช้โครงสร้างภาษาเพื่อสื่อความหมาย ด้านการพูด และเขียน (Discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการเชื่อมระหว่างโครงสร้างภาษา (Grammatical form) กับความหมาย (Meaning) ในการพูดและเขียนตามรูปแบบและสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีสื่อความหมาย (Strategic competence) หมายถึง การใช้เทคนิคเพื่อให้การติดต่อสื่อสารประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการสื่อสารด้านการพูด ถ้าผู้พูดมีกลวิธีในการที่จะไม่ทำให้การสนทนานั้นหยุดลงกลางคัน เช่น การใช้ภาษาท่าทาง (Body language) การขยายความโดยใช้คำศัพท์อื่นแทนคำที่ผู้พูดนึกไม่ออก เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการสื่อสาร สามารถสรุปได้ว่า องค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ตัวแปรที่ส่งผลให้เกิดความสามารถในการสื่อสาร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์ 2) ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม 3) ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ 4) ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย

1.3 ขั้นตอนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดตามแนวการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language)
 ได้มีผู้อธิบายขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาไว้หลายท่าน ดังนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 112-115) กล่าวว่า ขั้นเสนอเนื้อหา เป็นขั้นที่ครูให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และฝึกใช้ภาษา ในลำดับต่อไป จนกระทั่งผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กาญจนา จันทะดวง (2542, หน้า 44-46) กล่าวว่า ขั้นนำเสนอเนื้อหาถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ขั้นตอนหนึ่งเพราะเป็นขั้นตอนที่ผู้สอนต้องนำเสนอเนื้อหาที่จะสอนใหม่ให้แก่ผู้เรียน ขั้นตอนต่อไปจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น จึงขึ้นอยู่กับความชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหาของผู้สอน

จุดประสงค์หลักของขั้นนำเสนอเนื้อหานี้มักมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นรูปแบบของการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างหรือกฎหมายทางไวยากรณ์ การออกคำสั่ง การใช้คำศัพท์ ซึ่งการนำเสนอเนื้อหานี้ผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ขึ้นและเสนอรูปแบบของการใช้ภาษาภายใต้สถานการณ์นั้น

ผู้สอนอาจเตรียมความพร้อม (Warm-up) ของผู้เรียนก่อนใช้สื่อวัสดุ อุปกรณ์เป็นสิ่งช่วยสร้างสถานการณ์ เช่น การใช้รูปภาพ การสนทนา การซัก-ถาม ฯลฯ จากนั้นจึงเริ่มที่จะเสนอเนื้อหา ในการเสนอเนื้อหานี้ผู้สอนไม่ควรเสนอเนื้อหาแบบแยกส่วน เช่น การสอนคำศัพท์หรือสอนโครงสร้างทางภาษาใหม่ ไม่ควรสอนแบบแปล เป็นภาษาแม่ แต่ควรสอนในบริบทหรือสถานการณ์ของภาษานั้น ผู้สอนอาจตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนได้โดยการซักถามหรือสนทนา ถ้าผู้เรียนเข้าใจแล้วก็สามารถยุติและผ่านไปที่ขั้นตอนต่อไป

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545, หน้า 111) กล่าวว่า ขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหาใหม่ จัดเป็นขั้นการสอนที่สำคัญขั้นหนึ่ง ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่นักเรียน ซึ่งนับเป็นการเริ่มต้นการเรียนรู้ มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่ โดยจะมุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริงโดยทั่วไป ทั้งวิธีการใช้ภาษาไม่ว่าจะเป็นด้านการออกเสียง ความหมาย คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์

สมพิศ แสงศิริรักษ์ (2545, หน้า 16-18 อ้างถึงใน กฤษณา เมืองโคตร, 2553) กล่าวว่า ขั้นนำเสนอเนื้อหาจะเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับ

ความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ควบคู่กับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาด้วย การนำเสนอเนื้อหาอาจดำเนินการ ดังนี้

1. การนำเข้าสู่เนื้อหา (Lead-in) ครูผู้สอนเสนอบริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนโดยใช้ภาพ แผนที่หรือการเล่าเรื่องให้ฟัง จากนั้นจึงนำเสนอเนื้อหาโดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่านเรื่องซึ่งอาจเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนาที่มีบริบทหรือสถานการณ์ในเนื้อหาจะต้องมีคำศัพท์ รูปแบบภาษาที่ต้องการนำมาฝึกและควรมีคำศัพท์สำนวน หรือรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนรู้จักแล้วบ้าง

2. การดึงความรู้เดิมหรือการทบทวนความรู้เดิม (Elicitation) ครูผู้สอนตั้งคำถาม 2-3 คำถาม เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนอยู่มากน้อยเพียงใด ถ้าผู้เรียนตอบได้หรือบอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องได้ก็ไม่จำเป็นต้องเสียเวลากับการนำเสนอมากนัก

3. การอธิบาย (Explanation) อธิบายเนื้อหาทางภาษาที่จำเป็น เมื่อครูผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนยังไม่เข้าใจ อาจนำเสนอรูปแบบภาษาที่หลากหลาย (Function) นำเสนอวิธีการใช้และให้ความหมาย ถ้าจำเป็นอาจใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนในการอธิบาย

สมสมัย วัชรินทร์รัตน์ (2550, หน้า 15) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมทักษะเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้กล่าวถึงขั้นการนำเสนอเนื้อหาว่า ในขั้นการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ การนำเสนอเนื้อหาใหม่จัดเป็นลำดับการสอนที่สำคัญขั้นหนึ่ง ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ซึ่งนับเป็นการเริ่มต้นการเรียนรู้ มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่โดยจะมุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริงโดยทั่วไป

มลथा ตุ่มอ่อน (2551, หน้า 36-37) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ได้กล่าวถึงขั้นการนำเสนอเนื้อหาว่า ขั้นเสนอเนื้อหาเป็นขั้นที่เน้นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาโดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้สอนนำเข้าสู่เนื้อหา ผู้สอนเสนอบริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียน เช่น การใช้รูปภาพ การเล่าเรื่อง การเล่านิทาน ฯลฯ

2. เสนอเนื้อหาทางภาษา ให้ผู้เรียนฟังหรืออ่านโดยเนื้อหาที่เสนอควรมิบบริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย

3. กระตุ้นการเรียนรู้ โดยตรวจสอบพื้นฐานความรู้และความเข้าใจว่าผู้เรียนตอบได้บางส่วนหรือไม่ ผู้สอนต้องตระหนักว่าจำเป็นต้องสอนหรืออธิบายเนื้อหาทางภาษาดังกล่าวให้ผู้เรียนเข้าใจ

เฉลิม ทองนวล (2554, หน้า 3-5) กล่าวว่า ชั้นเสนอเนื้อหาจะเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ต่างๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา ในการนำเสนอเนื้อหาอาจจะดำเนินการดังนี้ ผู้สอนนำเข้าสู่เนื้อหา โดยในขั้นเริ่มแรกนี้ ผู้สอนเสนอบริบทหรือเหตุการณ์แก่ผู้เรียนก่อน โดยอาจใช้รูปภาพหรือการเล่าให้ฟัง จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่าน คำศัพท์และรูปแบบภาษาที่ต้องการนำมาสอน ควรจะมีคำศัพท์หรือรูปแบบที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้มาบ้างแล้ว เพื่อให้สามารถเข้าใจเรื่องราวที่ฟัง หรืออ่านได้บ้าง จากนั้นผู้สอนจะกระตุ้นการเรียนรู้ โดยตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่ฟังหรืออ่านเพียงใด และในการสอนผู้สอนต้อง และแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่าเนื้อหาภาษานั้นมีรูปแบบ วิธีการใช้และความหมายอย่างไรและถ้าจำเป็นอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายก็ได้

สรุปได้ว่า ชั้นนำเสนอเนื้อหา หมายถึง ชั้นที่ผู้สอนนำเสนอเนื้อหาใหม่ และให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้เห็นรูปแบบของการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างหรือกฎหมายทางไวยากรณ์ การออกคำสั่ง การใช้คำศัพท์ เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ ชั้นนำเสนอเนื้อหาถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และฝึกใช้ภาษาในลำดับขั้นต่อไป ซึ่งการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไปจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหาของผู้สอน การนำเสนอเนื้อหาอาจดำเนินการดังนี้ ผู้สอนเตรียมความพร้อมของผู้เรียนหรือนำเข้าสู่เนื้อหาโดย การใช้รูปภาพ การสนทนา การซัก-ถาม แผนที่หรือการเล่าเรื่องให้ฟัง ในการเสนอบริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียน จากนั้นจึงนำเสนอเนื้อหาโดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่านเรื่องซึ่งอาจเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนาที่มิบริบทหรือสถานการณ์ เนื้อหาที่จะนำมาฝึกนั้นควรมีคำศัพท์ สำนวน หรือรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนรู้จักแล้วบ้าง จากนั้นผู้สอนตั้งคำถามหรือการทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน โดยตั้งคำถาม 2-3 คำถาม เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนอยู่

มากนักน้อยเพียงใด ถ้าผู้เรียนตอบได้หรือบอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องได้ก็ไม่จำเป็นต้องเสียเวลา
กับการนำเสนอมากนัก แต่ถ้าผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนยังไม่เข้าใจ ผู้สอนอาจอธิบายเนื้อหาทาง
ภาษา โดยนำเสนอรูปแบบภาษาที่หลากหลาย นำเสนอวิธีการใช้และให้ความหมาย
ถ้าจำเป็นอาจใช้ภาษาแม่ของผู้เรียนในการอธิบายได้ ผู้สอนต้องตระหนักเสมอว่า
จำเป็นต้องสอนหรืออธิบายเนื้อหาทางภาษาดังกล่าวให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนที่จะผ่านไปยัง
ขั้นตอนต่อไป

2. ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice/Controlled Practice) ได้มีผู้อธิบายขั้นตอน
การฝึกปฏิบัติหลายท่าน ดังนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 112-115) กล่าวว่า ขั้นการฝึก
(Practice/Controlled Practice) ขั้นการฝึกเป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาในลักษณะของ
การฝึกแบบควบคุม โดยมีผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการฝึก โดยทั่วไปการฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมาย
ให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่ก็มี
จุดมุ่งหมายให้นักเรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก
แต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้รูปแบบ
ภาษานั้นๆ

กาญจนา จันทะดวง (2542, หน้า 44-46) กล่าวว่า ขั้นการฝึกปฏิบัติ
เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งจะเรียนรู้ใหม่จากขั้นการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะ
ของการฝึกแบบควบคุมหรือชี้แนะ (Controlled Practice/directed Activities) โดยมีครูผู้สอน
เป็นผู้ดำเนินการฝึกไปสู่การฝึกแบบค่อยๆ ปล่อยให้ทำเองมากขึ้นเป็นแบบกึ่งควบคุม
(Semi-Controlled) การฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้
จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้นๆ ด้วยเช่นกัน ในการฝึกนั้นครูผู้สอนจะ
เริ่มจากการฝึกปากเปล่า (Oral) ซึ่งเป็นการพูดแบบง่ายๆ ก่อน จนได้รูปแบบภาษา
แล้วค่อยเปลี่ยนสถานการณ์ไป สถานการณ์เหล่านี้จะเป็นสถานการณ์ที่สร้างขึ้นภายใน
ห้องเรียน เพื่อฝึกการใช้โครงสร้างประโยคตามบทเรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องให้ข้อมูล
ป้อนกลับด้วย เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าตนใช้ภาษาได้ถูกต้องหรือไม่ นอกจากนี้อาจตรวจสอบ
ความเข้าใจด้านความหมายได้ (ไม่ควรใช้เวลามากนัก) ต่อจากนั้นจึงให้ฝึกด้วยการเขียน
(Written) เพื่อเป็นการฝึกความแม่นยำในการใช้

สมพิศ แสงศิริรักษ์ (2545, หน้า 16-18 อ้างถึงใน กฤษณา เมืองโคตร, 2553) กล่าวว่า ขั้นตอนการฝึกเป็นการให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ โดยเริ่มต้นการฝึกแบบควบคุม (Controlled practice) ครูผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกเน้นให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษา เน้นความถูกต้องของภาษา และให้ผู้เรียนทำความเข้าใจความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้นๆ การฝึกขั้นนี้จะเริ่มด้วยการฝึกแบบกลไก (Mechanism) อาจเป็นแบบฝึกหัดโครงสร้าง (Structural exercises) ในรูปแบบต่างๆ โดยให้ทำซ้ำๆ ตามตัวอย่างได้ให้สามารถจดจำและนำไปใช้ตามรูปแบบ จนเกิดความคล่องเป็นอัตโนมัติ (Automatism) ให้ผู้เรียนฟังประโยคตัวอย่างจากเทปหรือเสียงจากครูผู้สอน 1-3 ครั้ง จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกพูด โดยออกเสียงตามเป็นกลุ่มย่อยหรือทีละคน รูปแบบการฝึกที่ใช้ อาจจะเป็นการฝึกเชื่อมประโยค การฝึกสนทนาสั้นๆ (Micro dialogue) การฝึกขยายประโยค การใช้คำแทนที่ การฝึกตามสถานการณ์ต่างๆ ครูผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมสถานการณ์การฝึกไว้หลายรูปแบบให้ผู้เรียนค่อยๆ ถ่ายโอนโครงสร้างทางภาษาจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่งที่คล้ายคลึงกัน แล้วจึงให้สถานการณ์ใหม่เพื่อฝึกการใช้ให้คล่อง

สมสมัย วัชรินทร์รัตน์ (2550, หน้า 15) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้กล่าวถึงขั้นตอนการฝึกว่า ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งจะเรียนรู้ใหม่จากขั้นตอนนำเสนอนเนื้อหาในลักษณะการฝึกแบบควบคุมหรือชี้แนะ (Controlled Practice) โดยมีผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึก ไปสู่การฝึกแบบค่อยๆ ปลดปล่อยให้ทำเองมากขึ้น เป็นแบบกึ่งควบคุมการฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่ก็มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้นๆ ด้วยเช่นกัน ในการฝึกนั้นครูผู้สอนจะเริ่มด้วยการฝึกแบบปากเปล่าซึ่งเป็นการฝึกแบบง่ายๆ ก่อน จนได้รูปแบบภาษาแล้วค่อยเปลี่ยนสถานการณ์ไป

มลฑา ตุ่มอ่อน (2551, หน้า 36-37) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ได้กล่าวถึงขั้นตอนการฝึกว่า ขั้นตอนการฝึกเป็นขั้นตอนให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การฝึกแบบควบคุม มีผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกโดยฝึกทั้งชั้นฝึกเป็นรายกลุ่ม ฝึกเป็นกลุ่มใหญ่ และฝึกเป็นกลุ่มใหญ่ และฝึกเป็นกลุ่มย่อย

2. การฝึกทีละคน ในขณะที่เดียวกัน ควรให้ผู้เรียนส่วนที่เหลือมีส่วนร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งสำคัญผู้สอนต้องให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนแต่ละคนเพื่อแก้ไข

เนลิม ทองนวล (2554, หน้า 3-5) กล่าวว่า ขั้นตอนการฝึกเป็นขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม การฝึกแบบควบคุมนี้ในขั้นเริ่มแรกมักใช้วิธีการฝึกแบบกลไก หรือบางครั้งฝึกเรียกว่าการฝึกซ้ำๆ การฝึกแบบนี้ นักเรียนอาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจความหมายของรูปแบบภาษาที่ใช้ในการฝึกก็ได้ การฝึกนั้นมักจะเป็นการให้นักเรียนฟังตัวอย่างภาษา โดยฟังจากเทปหรือผู้สอนประมาณ 1-3 ครั้ง

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติ หมายถึง ขั้นที่ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาเพื่อให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก และให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้นๆ ลักษณะของการฝึกเป็นแบบควบคุมไปสู่การฝึกแบบค่อยๆ ปล่อยให้ทำเอง การฝึกแบบควบคุมนี้ในขั้นเริ่มแรกมักใช้วิธีการฝึกแบบกลไก หรือบางครั้งเรียกว่าการฝึกซ้ำๆ โดยการให้นักเรียนฟังตัวอย่างภาษา จากเทปหรือผู้สอนประมาณ 1-3 ครั้ง จากนั้นให้ผู้เรียนฝึกพูด โดยออกเสียงตามเป็นกลุ่มย่อยหรือทีละคน ซ้ำๆ จนเกิดความคล่องเป็นอัตโนมัติ การฝึกนั้นเริ่มจากการฝึกแบบง่ายๆ ก่อน รูปแบบการฝึกที่ใช้อาจจะเป็นการฝึกสนทนาสั้นๆ ตามสถานการณ์ต่างๆ ผู้สอนจำเป็นต้องเตรียมสถานการณ์ฝึกไว้หลายรูปแบบให้ผู้เรียนค่อยๆ ถ่ายโอนโครงสร้างทางภาษาจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่งที่คล้ายคลึงกัน แล้วจึงให้สถานการณ์ใหม่ ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องให้ข้อมูลย้อนกลับด้วย เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าตนใช้ภาษาได้ถูกต้องหรือไม่ และผู้สอนอาจตรวจสอบความเข้าใจด้านความหมายด้วย

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free Practice) ได้มีผู้อธิบายขั้นตอนการฝึกปฏิบัติหลายท่าน ดังนี้

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 112-115) กล่าวว่า ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไปจึงมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้นเอง

กาญจนา จันทะดวง (2542, หน้า 44-46) กล่าวว่า ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นขั้นที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่ง เพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

เปรียบเสมือนการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไป มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรือที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น การฝึกใช้ภาษาในลักษณะนี้มีประโยชน์ทั้งในแง่ที่ช่วยให้ครูผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ว่า ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไปแล้วมากน้อยเพียงใด สามารถนำไปปรับใช้ตามความต้องการของตนเองแค่ไหน ซึ่งการจะถือว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริงแล้วก็คือ การที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เองโดยอิสระ ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ที่จะพบจริงในชีวิต นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนแล้วมาใช้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ในการฝึกในชั้นนี้อีกด้วย เพราะผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตามรูปแบบที่กำหนดมาให้เหมือนดังการฝึกในชั้นการฝึก และการเลือกใช้ภาษาเองนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี วิธีการฝึกมักฝึกในรูปของการทำกิจกรรมแบบต่างๆ โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้กำหนดภาระงาน

สมพิศ แสงศิริรักษ์ (2545, หน้า 16-18 อ้างถึงใน กฤษณา เมืองโคตร, 2553) กล่าวว่า ชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การฝึกชั้นตอนนี้เปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน โดยทั่วไปมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองโดยผู้สอนเป็นเพียงผู้กำหนดสถานการณ์และชี้แนะแนวทางให้เท่านั้น ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เลือกใช้ภาษาเอง ช่วยให้เกิดความมั่นใจ ผู้สอนจะเป็นผู้ริเริ่ม หรือผู้จัดการชั้นเริ่มต้นกิจกรรม เช่น อธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มผู้เรียน หลังจากนั้นผู้เรียนจะดำเนินการเองทั้งหมด ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรม และเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ หรือประเมินผลกิจกรรมในภายหลัง กิจกรรมการใช้ภาษาในชั้นนี้ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role play) การแสดงสถานการณ์จำลอง (Simulation) จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ผู้เรียน ไม่สามารถนำความรู้ในชั้นเรียนไปใช้ภายนอกได้ และเพื่อเป็นการเรียนที่ธรรมชาติ ในสถานการณ์ต่างๆ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงมักใช้สื่อที่เป็นของจริง (Authentic materials) เช่น บทความ โฆษณาจากหนังสือพิมพ์ ข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพยากรณ์อากาศ เมนูอาหาร ตารางเวลา ฯลฯ

สมสมัย วชิรินทร์รัตน์ (2550, หน้า 15) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมทักษะเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้กล่าวถึงขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนับเป็นขั้นที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่ง เพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เปรียบเสมือนการถ่ายโอนความรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไป มุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริงหรือที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น

มลธา ตุ่มอ่อน (2551, หน้า 36-37) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ได้กล่าวถึงขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ขั้นนี้เปรียบเสมือนตัวกลางที่เชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ภาษาในชั้นเรียนกับการนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทาง วิธีฝึกในรูปแบบการทำกิจกรรมต่างๆ ผู้สอนเป็นผู้ริเริ่มหรือกิจกรรมขั้นต้น และป้อนข้อมูลย้อนกลับให้ผู้เรียน

เฉลิม ทองนวล (2554, หน้า 3-5) กล่าวว่า ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมีจุดประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น

สรุปได้ว่า ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ขั้นการฝึกให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรือที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยตนเอง เปรียบเสมือนการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน วิธีการฝึกมักฝึกในรูปแบบของการทำกิจกรรมแบบต่างๆ โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดภาระงาน อธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มผู้เรียน หลังจากนั้นผู้เรียนจะดำเนินการเองทั้งหมด ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ เมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรม และเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ หรือประเมินผลกิจกรรมในภายหลัง กิจกรรมการใช้ภาษาในขั้นนี้ เช่น การแสดงบทบาทสมมติ (Role play) การแสดงสถานการณ์จำลอง (Simulation) จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่ผู้เรียน ไม่สามารถนำความรู้ในชั้นเรียนไปใช้ภายนอกได้ และเพื่อเป็นการเรียนที่ธรรมชาติ ในสถานการณ์ต่างๆ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

จึงมักใช้สื่อที่เป็นของจริง (Authentic materials) เช่น บทความ โฆษณาจากหนังสือพิมพ์ ข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพยากรณ์อากาศ เมนูอาหาร ตารางเวลา เป็นต้น การสอนในขั้นตอนนี้มีประโยชน์ทั้งในแง่ที่ช่วยให้ครูผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ว่า ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไปแล้วมากน้อยเพียงใด สามารถนำไปปรับใช้ตามความต้องการของตนเองแค่ไหน การจะถือว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างแท้จริงก็คือ การที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เองโดยอิสระ ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ที่จะพบจริงในชีวิต และในขั้นการสอนนี้ผู้เรียนจะมีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนแล้วมาประยุกต์ใช้ และผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตามรูปแบบที่กำหนดมาให้เหมือนดังการฝึกในขั้นการฝึก ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ลำดับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language) 2) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice/Controlled Practice) และ 3) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free Practice)

1.4 เทคนิค/วิธีการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

มีผู้กล่าวถึงเทคนิค/วิธีการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

Keith Johnson (1982, pp. 163–175 อ้างถึงใน ฮาสีดี๊ะ ตีนามอ, 2552, หน้า 75–77) กล่าวว่า หลักการการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารทางภาษา มีหลักการ 5 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักการถ่ายโอนข้อมูล (The information transfer principle)

เป็นลักษณะการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเข้าใจและสื่อความหมาย โดยยึดหลักการถ่ายโอนข้อมูลจากทักษะหนึ่งไปสู่อีกทักษะหนึ่ง เช่น การฟังไปสู่การพูด ฟังวิทยุแล้วมาเล่าให้เพื่อนฟัง หรือการเขียน เขียนข้อความหรือเขียนเป็นแผนภาพให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งกิจกรรมที่ใช้หลักการนี้จะไม่เน้นเรื่องความถูกต้องของรูปแบบหรือโครงสร้างของการใช้ภาษา

2. หลักการช่องว่างระหว่างข้อมูล (The information gap principle) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ขาดหายไปบางประการ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีการสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตนเองต้องการ

3. หลักการประสานต่อ (The jigsaw principle) เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการที่ผู้เรียนต้องทำงานส่วนที่มีความสัมพันธ์กันและเชื่อมโยงกับงานของผู้อื่น การนำมารวมกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ เช่น การให้ผู้เรียนฟังเรื่องราวคนละส่วนแล้วนำมารวมและลำดับขั้นตอนเป็นเรื่องที่สมบูรณ์

4. หลักการการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย (The task dependency principle) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน เป็นการมอบหมายงานที่แตกต่างกันตามขั้นตอนต่างๆ ของงาน เช่น งานของคนที่ 2 จะต้องใช้งานที่เสร็จแล้วของคนที่ 1 และคนที่ 3 ก็จะต้องได้รับงานที่เสร็จสิ้นแล้วของคนที่ 2 เพื่อจะทำงานของตนให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

5. หลักการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา (The correction for the content principle) เป็นกิจกรรมที่มีการประเมินกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติมาแล้วว่า กิจกรรมการสื่อสารนั้นถูกต้องเพียงใด ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินและแก้ไขส่วนที่ผิดพลาด โดยมีผู้สอนเป็นส่วนสำคัญในการช่วยประเมินและการแก้ไขข้อผิดพลาด

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2540, หน้า 122-158) กล่าวว่า ประเภทของกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีดังนี้

1. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามวัตถุประสงค์และสถานการณ์ของการใช้ภาษา อาจจัดได้หลายแบบ แต่มีหลักการร่วมกัน คือ ครูต้องกำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษา เพื่อหาข้อมูลที่ตนเองยังขาดอยู่ หรือเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้ คือ

1.1 กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด กิจกรรมแบบนี้อาจเป็นงานคู่หรืองานกลุ่มก็ได้ ผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มจะได้รับข้อมูลเพียงส่วนหนึ่งและจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีกับเพื่อนหรือหาข้อมูลจากกันและกันด้วยการถาม-ตอบ จึงมีข้อมูลที่ครบถ้วนได้ และในการถาม-ตอบ นั้น ผู้ตอบจะให้ข้อมูลก็ต่อเมื่อใช้วิธีถามตอบตามที่กำหนดไว้แล้วเท่านั้น เช่น ถามคำถามที่ให้ตอบว่าใช่-ไม่ใช่ เป็นต้น กิจกรรมการแลกเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัดนี้เหมาะสำหรับนักเรียนในระดับชั้นต้น เพราะเป็นการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างง่าย ๆ ตามรูปแบบของภาษาที่กำหนดไว้ให้แล้ว ดังตัวอย่าง

กิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมการเลือกรูปภาพ กิจกรรมจับคู่ กิจกรรมการหาลำดับที่หรือหาตำแหน่ง กิจกรรมการหาข้อมูลที่หายไป กิจกรรมการค้นหาความลับ

1.2 กิจกรรมและเปลี่ยนข้อมูลในวงกว้าง กิจกรรมนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับกิจกรรมการและเปลี่ยนข้อมูลในวงจำกัด คือ อาจเป็นงานคู่หรืองานกลุ่ม และนักเรียนจะต้องและเปลี่ยนหรือหาข้อมูลเพิ่มเติมจากเพื่อนเช่นเดียวกัน แต่ในการทำกิจกรรมแบบนี้ นักเรียนจะมีอิสระในการใช้ภาษามากกว่า กล่าวคือแทนที่นักเรียนจะใช้เฉพาะวิธีตามตอบตามที่กำหนดไว้ นักเรียนสามารถใช้วิธีการพูดอย่างอื่นได้ตามคิดว่าเหมาะสม ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับรูปภาพ กิจกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับแบบจำลอง กิจกรรมค้นหาความแตกต่าง กิจกรรมไปตามทิศทางที่บอก

1.3 กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูลและหาข้อสรุปจากข้อมูล กิจกรรมนี้มีลักษณะคล้ายกับการเล่นต่อภาพ คือ นักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม จะได้รับข้อมูลคนละส่วนซึ่งแตกต่างกันไปในขั้นแรก นักเรียนจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลกันก่อน จนกระทั่งได้ภาพรวมของข้อมูลทั้งหมด จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือหาข้อสรุปอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดไว้ ดังตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมลำดับเรื่องราว กิจกรรมรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

1.4 กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล กิจกรรมนี้อาจเป็นงานคู่หรืองานกลุ่มก็ได้ นักเรียนทุกคนจะได้รับข้อมูลครบถ้วนเหมือนกันหมด จึงไม่จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลดังเช่นกิจกรรมอื่นๆ ที่ผ่านมา แต่นักเรียนจะต้องร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลที่ได้รับ หรือประเมินข้อมูลนั้นเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง กิจกรรมดังตัวอย่างต่อไปนี้เป็นกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์

2. กิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการปฏิสัมพันธ์ในสังคม เป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกับกิจกรรมประเภทแรกในแง่ที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นสื่อในการทำกิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่กิจกรรมประเภทนี้จะกำหนดสถานการณ์และบทบาทของผู้เรียนไว้ด้วย ความสำเร็จในการทำกิจกรรมประเภทนี้จึงวัดจากความสามารถ 2 ประการ คือ ความสามารถในการสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์ และความสามารถในการเลือกภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทที่ได้รับ

ในการใช้ห้องเรียนเป็นบริบททางสังคมสำหรับนักเรียนฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1983, pp. 45-49 อ้างถึงใน

สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2540, หน้า 140–158) เสนอไว้มีแนวทางทำได้ 4 วิธี ดังนี้

- 2.1) ครูใช้ภาษาต่างประเทศในการเรียนการสอน
- 2.2) ครูใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อกลางในการสอนวิชาต่างๆ
- 2.3) การให้นักเรียนสนทนากับครูหรือสนทนากันเองเป็น

ภาษาต่างประเทศ

2.4) การให้นักเรียนสร้างบทสนทนาและแสดงบทบาทสมมติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาต่างประเทศ กิจกรรมได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การแสดงละคร การแสดงสด

กาญจนา จันทะดวง (2542, หน้า 46–48) กล่าวว่า กิจกรรมที่เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารสรุปได้ ดังนี้

1. ประเภทที่ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ (Visual aids) ช่วยในการสอน เช่น
 - 1.1 การเปิดเทปให้ผู้เรียนฟัง แล้วให้เติมข้อความที่ขาดหายไป ในตาราง แผนภูมิ ช่องว่าง เป็นต้น
 - 1.2 ฉายสไลด์หรือให้ดูภาพเรื่องราว (Picture story strips) จากนั้นให้ผู้เรียนช่วยกันบรรยายเรื่องราวและรายละเอียดต่างๆ โดยไม่ต้องดูรูป กิจกรรมนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้กริยาในรูปอดีตกาล
 - 1.3 การสอนโดยใช้คำพยากรณ์โชคชะตา (Horoscopes) จะช่วยสอนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (Future tense)
 - 1.4 การให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดโดยให้ดูภาพของฆาตกร โดยสมมุติให้ผู้เรียนเป็นพยานรู้เห็นและบรรยายลักษณะหน้าตาของฆาตกรให้ผู้อื่นทราบ
2. การแสดงบทบาทสมมุติ (Role play) และการใช้สถานการณ์จำลอง (Simulations)
 - 2.1 สมมติฐานให้ผู้เรียนจัดงานวันเกิด และให้เชิญเพื่อนๆ ไปร่วมงานโดยให้ผู้เรียนเขียนบอกรายละเอียดของงาน
 - 2.2 ให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์จำลอง เช่น ไปตลาดเพื่อซื้อของหรือผลไม้ มีการถามเกี่ยวกับราคาและมีการต่อรองราคา
3. การใช้ละคร (Drama) ในการสอนภาษา เช่น
 - 3.1 ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมคู่ โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ไปพบเพื่อนเก่าซึ่งไม่ได้พบกันมานานแล้วโดยบังเอิญ ณ สถานที่ท่องเที่ยว

แห่งหนึ่ง

3.2 ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมคู่ โดยให้ฟังเพลงจากวิทยุเทปโดยผู้เรียนคนหนึ่งเดินไปปิดวิทยุเทปและอีกคนไม่พอใจ ครั้งแรกให้แสดงความไม่พอใจโดยใช้สีหน้าท่าทาง (Non-verbal) หลังจากนั้นจึงใช้คำพูดที่แสดงออกถึงอารมณ์โกรธ

4. การใช้เกม (Games) และกิจกรรมการแก้ปัญหา (Problem solving)

4.1 เกมเรียกชื่อ (Name game) ให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มประมาณ 5-8 คน และนั่งล้อมเป็นวงกลม โดยให้แต่ละคนแนะนำตนเองด้วยการบอกชื่อและสิ่งที่ตนชอบ คนละ 1 อย่าง คนที่นั่งถัดไปต้องพูดทบทวนสิ่งที่เพื่อนพูดจากนั้นตัวเองต้องแนะนำตัวและบอกสิ่งที่ตนชอบ

4.2 การอ่านเรื่องราวต่างๆ แล้วเติมข้อมูลลงในตาราง แบบฟอร์มแผนภูมิ ฯลฯ เช่น ผู้สอนอาจนำเรื่องเกี่ยวกับจดหมายสั่งซื้อสินค้ามาให้ผู้เรียนอ่าน จากนั้นให้ผู้เรียนเขียนรายการและจำนวนของผู้เขียนจดหมายต้องการหรือการให้ผู้เรียนได้อ่านจดหมายที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้รับซึ่งเป็นคนรู้จักกันขอให้ช่วยสมัครสมาชิกชมรมกีฬาให้ผู้เขียนได้เขียนเล่าประวัติส่วนตัวมาในจดหมาย เมื่อผู้เรียนอ่านจดหมายแล้วให้กรอกข้อมูลของผู้เขียนจดหมายลงในช่องต่างๆ ของใบสมัครให้เรียบร้อย

เฉลิม ทองนวล (2554, หน้า 5-7) กลวิธีการสอนและสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนตามวิธีนี้ มีดังนี้

1. การใช้สื่อซึ่งเป็นของจริง (Authentic Materials)
2. การเรียงประโยคที่จัดวางอย่างสับสน (Scrambled Sentences)
3. เกมทางภาษา (Language Games) ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์และยังเป็นการฝึกการใช้ภาษาอย่างดียิ่ง เกมที่จะใช้ได้ดีต้องมีลักษณะ 3 ประการ คือ การหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) ตัวเลือก (Choice) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

4. ภาพชุดเรื่องราว (Picture Strip Story) ในกิจกรรมนี้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มได้รับภาพชุด คนหนึ่งในกลุ่มจะให้เพื่อนๆ ดูภาพแรก และให้ทายว่าภาพที่ 2 จะเกี่ยวกับอะไร ฉะนั้นเมื่อมีข้อมูลที่ขาดหายไปเกิดขึ้น และผู้เรียนในกลุ่มไม่มีใครรู้ว่าภาพที่ 2 จะเป็นอะไร เขามีตัวเลือกที่จะเลือกทายว่าภาพนั้นควรเป็นอะไร และจะใช้คำพูดในการทายว่าอย่างไร และจะได้รับข้อมูลย้อนกลับ อาจจะไม่ใช้ในรูปแบบประโยคแต่เป็นลักษณะของภาพ

ซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้กับการคาดคะเนของเขา กิจกรรมนี้เป็นเพียงตัวอย่างของการใช้เทคนิคการแก้ปัญหาในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งนิยมใช้ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะมีลักษณะครบทั้ง 3 ประการ และผู้เรียนยังมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ และยังได้ฝึกการสนทนาด้วย

5. บทบาทสมมติ (Role-play) ในการแสดงบทบาทสมมติ ผู้เรียนมีโอกาสฝึกสนทนาสื่อสารในสภาพสังคมต่างๆ และในฐานะต่างๆ กัน ในการใช้บทบาทสมมติ ผู้สอนจะกำหนดบทบาทของแต่ละคน โดยกำหนดว่าผู้เรียนจะแสดงเป็นใคร จะพูดว่าอย่างไรบ้าง หรืออีกแบบหนึ่ง อาจกำหนดว่าผู้เรียนแสดงเป็นใครอยู่ในสถานการณ์อะไร จะพูดเกี่ยวกับอะไร แต่สิ่งที่จะพูดผู้เรียนต้องคิดเอาเอง

นอกจากกิจกรรมที่กล่าวมาแล้วยังกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาด้านทักษะการฟังและการพูด ดังนี้ กิจกรรมฟังแล้วพูดตาม กิจกรรมการพูดประโยคเลียนแบบ กิจกรรมการฝึกถาม-ตอบสั้นๆ กิจกรรมสนทนาเป็นคู่ๆ ตามบทบาทสมมติตามที่ครูกำหนด (เฉลิม ทองนวล, 2557, หน้า 13-25)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ความถี่และความเหมาะสมของกิจกรรม ในการคัดเลือกกิจกรรมมาเป็นเทคนิค/วิธีการที่ใช้ในรูปแบบการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จึงสามารถสรุปได้ว่า เทคนิค/วิธีการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของผู้เรียน โดยลักษณะกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียนเกิดความจำเป็นในการใช้ภาษาให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาตามบริบทต่างๆ ในสถานการณ์จริง เพื่อทำกิจกรรมให้บรรลุผลสำเร็จ กิจกรรมได้แก่ เกมทางภาษา เกมเรียกชื่อ กิจกรรมฟังแล้วเติมข้อมูล กิจกรรมฟังแล้วเล่า กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูล กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล การแสดงบทบาทสมมติ

1.5 กระบวนการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

มีผู้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

ชิตพิมล พลสมบัติ (2549, หน้า 70-76) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่เน้นการประเมินผลตามสภาพจริง และมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้

1) วางแผนการปฏิบัติ 2) ปฏิบัติการ 3) สังเกตการณ์ 4) สะท้อนผลการปฏิบัติการ
 ชมพูนุช ชีราวิทย์ (2550, หน้า 56-57) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะ
 การฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านห้วยฝ้าย
 ต.ชัยพฤกษ์ อ.เมือง จ.เลย โดยการประยุกต์ใช้มัลติมีเดียของ Pearson และมีขั้นตอน
 ในการพัฒนา ดังนี้ 1) ทดสอบก่อนเรียน 2) แจงจุดประสงค์ของการเรียน 3) ดำเนิน
 การเรียนการสอน 4) ทดสอบหลังเรียน

มลทา ตุ่มอ่อน (2551, หน้า 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟัง
 และพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร
 และมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้ 1) การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน 2) การพัฒนา
 เครื่องมือแบบทดสอบและแบบวัดเจตคติ 3) การทดลองใช้กิจกรรม โดยการทดสอบก่อน
 เรียน ดำเนินการทดลอง ทดสอบหลังเรียนและวัดเจตคติ

ฮาสิทธิ์ ดีนามอ (2552, หน้า 84-94) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา
 ความสามารถในการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 โดยวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามแนวคิดของ คีธ จอห์นสัน และมีขั้นตอน
 ในการศึกษา ดังนี้ 1) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถใน
 การฟัง-พูด แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟัง แบบทดสอบวัดความสามารถ
 ในการพูด 2) ทดสอบก่อนเรียน 3) ใช้แผนการจัดการเรียนรู้และประเมินในระหว่างใช้
 แผนการจัดการเรียนรู้ 4) ทดสอบหลังเรียน วิเคราะห์ผล

ปาริชาติ เตชะ (2553, หน้า 52) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟัง
 พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทบาทสมมติและมีขั้นตอนใน
 การพัฒนา ดังนี้ 1) จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ 2) ประเมินทักษะการปฏิบัติ
 3) ทดสอบหลังเรียน

อารีย์ ปรีดีกุล (2554, หน้า 78-80) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ
 การเรียนการสอนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษตามหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
 และการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อ
 การสื่อสารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้ 1) ศึกษา
 ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน 2) การสร้างและตรวจสอบ
 คุณภาพรูปแบบการเรียนการสอน 3) การทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียน

การสอน โดยการทดสอบก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ดำเนินการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน ทดสอบภายหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอน วิเคราะห์ข้อมูล

4) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน

ธัชมาศ พิภักดี (2555, หน้า 54-55) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อส่งเสริมความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมีขั้นตอนในการศึกษา ดังนี้

1) การทดสอบก่อนเรียน 2) ปฐมนิเทศนักเรียน 3) ดำเนินการสอน 4) สังเกตพฤติกรรม การแสดงออกของนักเรียน 5) ประเมินผล 6) ทดสอบหลังเรียน 7) สอบถามความคิดเห็น

วาสนา สิงห์ทองลา (2555, หน้า 43-46) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้ 1) วางแผน 2) ปฏิบัติการ 3) สังเกตการณ์ 4) สะท้อนผลการปฏิบัติ

นวลปราง เขจรสัตย์ (2556, หน้า 89-101) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และมีขั้นตอนในการพัฒนา ดังนี้

1) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดทักษะและแบบประเมินความพึงพอใจ 2) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ทดสอบหลังดำเนินการจัดการเรียนรู้และประเมินผลความพึงพอใจ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ลำดับขั้นตอนในการพัฒนาที่มีความสัมพันธ์กัน ที่ช่วยการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพปัญหา การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียน การแจ้งจุดประสงค์ของการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การทดสอบหลังเรียน การศึกษาความพึงพอใจ การวิเคราะห์ผล

1.6 คุณภาพของผู้เรียนด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 192) ได้กล่าวถึงคุณภาพของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับทักษะการฟังและการพูด ดังนี้

1. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้องที่ฟัง อ่านออกเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยคง่ายๆ และบทพูด เข้าใจหواره่ง่ายๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน บอกความหมายของคำและกลุ่มคำที่ฟังตรงตามความหมาย ตอบคำถามจากการฟังหรืออ่านประโยค บทสนทนาหรือนิทานง่ายๆ
2. พูดโต้ตอบด้วยคำสั้นๆ ง่ายๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคลตามแบบที่ฟัง ใช้คำสั่งและคำขอร้องง่ายๆ บอกความต้องการง่ายๆ ของตนเอง พูดขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเพื่อน บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ใกล้ตัวหรือกิจกรรมต่างๆ ตามแบบที่ฟัง
3. พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว จัดหมวดหมู่คำ ตามประเภทของบุคคล สัตว์ และสิ่งของ ตามที่ฟังหรืออ่าน
4. พูดและทำท่าประกอบ ตามมารยาทสังคม/วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา บอกชื่อและคำศัพท์ง่ายๆ เกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย
5. บอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคง่ายๆ ของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย
6. บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น
7. ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่ายๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน
8. ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว
9. มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด) สื่อสารตามหัวข้อเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และเวลาว่าง และนันทนาการ ภายในวงคำศัพท์ ประมาณ 300-450 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรม) ใช้ประโยคคำเดียว (One Word Sentence) ประโยคเดียว (Simple Sentence) ในการสนทนาได้ตอบตามสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 197-202) ได้กล่าวถึง สาระ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไว้ดังนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 3/1 ปฏิบัติตามคำสั่ง และคำขอร้องที่ฟังหรืออ่าน

ป. 3/2 อ่านออกเสียงคำ สะกดคำ อ่านกลุ่มคำ ประโยค

และบทพูด เข้าจังหวะ (chant) ง่ายๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน

ป. 3/3 เลือก/ระบุภาพ หรือสัญลักษณ์ตรงตามความหมายของกลุ่มคำและประโยคที่ฟัง

ป. 3/4 ตอบคำถามจากการฟังหรืออ่านประโยคบทสนทนา หรือนิทานง่ายๆ

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 3/1 พูดโต้ตอบด้วยคำสั้นๆ ง่ายๆ ในการสื่อสารระหว่างบุคคล ตามแบบที่ฟัง

ป. 3/2 ใช้คำสั่งและคำขอร้องง่ายๆ ตามแบบที่ฟัง

ป. 3/3 บอกความต้องการง่ายๆ ของตนเองตามแบบที่ฟัง

ป. 3/4 พูดขอและให้ข้อมูลง่ายๆ เกี่ยวกับตนเองและเพื่อน ตามแบบที่ฟัง

ป. 3/5 บอกความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ใกล้ตัว หรือกิจกรรมต่างๆ ตามแบบที่ฟัง

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 3/1 พูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องใกล้ตัว

ป. 3/2 จัดหมวดหมู่คำ ตามประเภทของบุคคล สัตว์และสิ่งของ ตามที่ฟังหรืออ่าน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม
ของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 3/1 พูดและทำท่าประกอบ ตามมารยาทสังคม/วัฒนธรรม
ของเจ้าของภาษา

ป. 3/2 บอกชื่อและคำศัพท์ง่ายๆ เกี่ยวกับเทศกาล/วันสำคัญ/
งานฉลองและชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา

ป. 3/3 เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษา
และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้อง
และเหมาะสม

ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 3/1 บอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษรคำ กลุ่มคำ และประโยค
ง่ายๆ ของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่ม
สาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 3/1 บอกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ
ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 3/1 ฟัง/พูดในสถานการณ์ง่ายๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษา
ต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ตัวชี้วัดชั้นปี

ป. 3/1 ใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว

สรุปได้ว่า คุณภาพของผู้เรียนด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ หลังได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้แก่ มีทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สื่อสารเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และเวลาว่างและนันทนาการ

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

สมสมัย วัชรินทร์รัตน์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความสุขในการเรียนและมีความมั่นใจในการพูด กล่าวที่จะพูดได้ตอบกับเพื่อน ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

Johnson (1994 อ้างถึงใน รัชณี คงน้อย, 2551, หน้า 58) นักศึกษา มหาวิทยาลัยเอสเซก ประเทศอังกฤษ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัญหาและการปฏิรูปการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่า ในอนาคตการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษแบบ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะมนุษย์ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารและเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ และมีความจำเป็นอย่างมากในการดำเนินชีวิต ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักและมองเห็นความสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสอนภาษาโดยใช้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

มลฑา ตุ่มอ่อน (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารมีการพัฒนาทางด้าน การฟังและการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับมาก

รัชณี คงน้อย (2551, บทคัดย่อ) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อินเทอร์เน็ต ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ

- 1) ชี้นำเสนอเนื้อหา นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา ครูนำเสนอ บริบทหรือสถานการณ์โดยใช้สื่อการเรียนรู้อินเทอร์เน็ต สื่อที่เป็นของจริง รูปภาพ บัตรคำ

แบบบันทึกเสียง 2) ชั้นฝึก นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาที่ได้เรียนรู้โดยฝึกเป็นกลุ่มจากนั้นฝึกเป็นคู่ จากนั้นให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและใบงานเพื่อเป็นการฝึกทักษะทั้ง 4 ทักษะ คือ การฟัง พูด อ่าน และเขียน 3) ชั้นนำภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสาร นักเรียนได้ทดลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยตนเองจากกลวิธีการสอนที่นำเข้ามาใช้คือ เกมทางภาษา การแสดงบทบาทสมมติและ กิจกรรมการเกิดช่องว่างระหว่างข้อมูล พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงกว่าเกณฑ์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้เป็นร้อยละ 88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 นักเรียนมีความสนุกสนาน มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก รู้สึกภูมิใจที่สามารถฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาอังกฤษได้ นอกจากนี้การทำงานเป็นคู่และการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มยังช่วยให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ

กฤษณา เมืองโคตร (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 10 แผน รวมเวลา 10 ชั่วโมง มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ชั้นนำเสนอเนื้อหา ชั้นการฝึก ชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการเรียนรู้คำศัพท์หลังจากการเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารได้คะแนนร้อยละ 76.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 65

ปาริชาติ เตชะ (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการฟังพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้บทบาทสมมติ พบว่า ผู้เรียนมีคะแนนระหว่างเรียนทักษะการฟังและการพูดมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.95 และ 86.65 ตามลำดับ และจากการทดสอบโดยใช้แบบทดสอบ คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.00 และ 80.25 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ร้อยละ 70.00

วาสนา สิงห์ทองลา (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสาร พบว่า 1) ขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.1) ชื่อนำเสนอเนื้อหาเป็นขั้นที่นักเรียนได้ทบทวนความรู้เดิม เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ฝึกอ่านประโยคที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สถานการณ์ต่างๆ โดยฟังจากครูและมีการใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ บัตรคำ บัตรภาพ แถบประโยค การเล่นเกม และใบความรู้
- 1.2) ขั้นฝึกทักษะ เป็นขั้นการฝึกทักษะการฟังโดยการฟังจากครู และเทปบันทึกเสียง มีการฝึกการสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน โดยการฝึกพร้อมกันทั้งชั้นเรียน ฝึกเป็นคู่ และฝึกทีละคน โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
- 1.3) ชื่อนำไปใช้ เป็นขั้นที่ได้นำความรู้และทักษะการฟังที่ได้จากการฝึกฝนมาใช้ในการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ เช่น เล่นเกม การแสดงบทบาทสมมติ และการทำใบงาน ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์จริง ส่งผลให้นักเรียนได้รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสนุกสนาน มีความมั่นใจ กล้าแสดงออก รู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตัวเอง
- 2) นักเรียนมีคะแนนทักษะการฟังภาษาอังกฤษ เฉลี่ย 24.20 คิดเป็นร้อยละ 80.76 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.35)

2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

2.1 ความหมายของรูปแบบ

บุญชม ศรีสะอาด (2552, หน้า 1) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่างๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, หน้า 14) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงาน และเกณฑ์ต่างๆ ของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไร จำนวนเท่าใดมีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไร ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ ปัจจัยหรือตัวแปรต่างๆ ที่กำลังศึกษา ซึ่งจะออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และหลักการพื้นฐานในการ กำหนดรูปแบบนั้นๆ เป็นหลัก

ส่วนกระบวนการวิจัยเพื่อการพัฒนารูปแบบ สามารถสรุปได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1) การสร้างหรือพัฒนา รูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

กาญจนา จันทร์ประเสริฐ (2554, หน้า 18) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่สร้างหรือพัฒนาจากแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ศึกษา และแสดงความสัมพันธ์กันขององค์ประกอบ และใช้เป็นสื่อเพื่อให้เข้าใจง่าย สามารถตรวจสอบเพื่อเปรียบเทียบกับปรากฏการณ์จริงได้ ทำให้เข้าใจได้ชัดเจน

นิตยา สอนนุชาติ (2559, หน้า 19) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างแบบจำลองของสภาพความจริงที่สร้างขึ้นเพื่อใช้แทนแนวคิด หรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง ซึ่งใช้อธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปแบบนั้น ทางด้านหลักการ วิธีดำเนินงานและเกณฑ์ต่างๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

2.2 ประเภทของรูปแบบ

Keeves (1988, pp. 561-565 อ้างถึงใน พงกะพรณ ตะกลมทอง, 2553, หน้า 81) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบที่ใช้การอุปมาอุปมัยเทียบเคียงปรากฏการณ์ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม เช่น รูปแบบในการทำนายจำนวนนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน ซึ่งอนุมานแนวคิดมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถังนักเรียนที่จะเข้าสู่ระบบเปรียบเทียบได้กับน้ำที่เปิดออกจากถัง ดังนั้นนักเรียนที่คงอยู่ในระบบจึงเท่ากับนักเรียนที่เข้าสู่ระบบลบด้วยนักเรียนที่ออกจากระบบ เป็นต้น

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้นๆ

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เป็นสื่อในการแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบประเภทนี้นิยมใช้กันทั้งในสาขาจิตวิทยาและศึกษาศาสตร์รวมทั้งการบริหารการศึกษาด้วย

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากเทคนิคที่เรียกว่า การวิเคราะห์เส้นตรง (Path Analysis) และหลักการสร้างรูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) โดยการนำเอาตัวแปรต่างๆ มาสัมพันธ์กันเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้น เช่น The Standard Deprivation Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของบิดา มารดา สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่บ้าน และระดับสติปัญญาของเด็ก เป็นต้น

จอยส์และเวลล์ (Joyce and Well, 1985, p. 74 อ้างถึงใน พงกะพรพรณ ตะกลมทอง, 2553, หน้า 81-82) ได้ศึกษาและจัดแบ่งประเภทของรูปแบบตามแนวคิดหลักการหรือทฤษฎี ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้นๆ และได้แบ่งกลุ่มรูปแบบการสอนเอาไว้ 4 รูปแบบ คือ

1. Information-Processing Models เป็นรูปแบบการสอนที่ยึดหลักความสามารถในกระบวนการประมวลข้อมูลของผู้เรียนและแนวทางในการปรับปรุงวิธีการจัดการกับข้อมูลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. Personal Models รูปแบบการสอนที่จัดไว้ในกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลและการพัฒนาบุคคลเฉพาะราย โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่แต่ละบุคคลจัดระบบปฏิบัติต่อสรรพสิ่ง (Reality) ทั้งหลาย

3. Social Interaction Models เป็นรูปแบบที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและบุคคลต่อสังคม

4. Behavior Models เป็นกลุ่มของรูปแบบการสอนที่ใช้องค์ความรู้ด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ จุดเน้นที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่สังเกตได้ของผู้เรียนมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างจิตวิทยาและพฤติกรรมที่ไม่สามารถสังเกตได้

สรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของรูปแบบขึ้นอยู่กับการอธิบายรูปแบบนั้นๆ ว่ามีจุดประสงค์ที่จะอธิบายออกมาในลักษณะใด

2.3 การพัฒนารูปแบบ

Willer (1986, p. 83 อ้างถึงใน นิตยา สอนนุชาติ, 2559 หน้า 24) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบโดยทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้าง (construct) รูปแบบและ 2) การหาความเที่ยงตรง (validity) ของรูปแบบ

สมาน อัครภูมิ (2550, หน้า 81-83 อ้างถึงใน พงษ์พิพัฒน์ พิมพ์ดา, 2559, หน้า 77-78) ได้กล่าวถึง แนวปฏิบัติในการวิจัยพัฒนารูปแบบ ไว้ดังนี้

1. การกำหนดขอบเขตและสาระของรูปแบบต้นร่าง ในการกำหนด ขอบเขตและสาระของรูปแบบเป็นขั้นตอนแรกในการคิดค้นหาแนวทางในการแก้ปัญหา ในการดำเนินงาน ซึ่งผู้วิจัยอาจจะเริ่มต้นจากการทบทวนสภาพปัญหา และประสบการณ์ ที่พบในการทำงาน หรือศึกษารายงานการดำเนินงานของหน่วยงานหรืองานวิจัยและ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นฐานในการออกแบบต้นร่าง

2. ทบทวนวรรณกรรมและปรับปรุงต้นร่างหลังจากได้ต้นร่างรูปแบบ ตามขั้นตอนที่หนึ่งแล้ว ผู้วิจัยควรได้มีการศึกษา ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เพื่อตรวจสอบแนวคิดและรูปแบบต้นร่างว่ามีส่วนใดที่ยังต้องปรับปรุงแก้ไข

3. ศึกษาสภาพปัญหาตามกรอบแนวคิดของรูปแบบต้นร่าง หลังจากที ผู้วิจัยได้ปรับปรุงรูปแบบต้นร่างแล้ว ให้ใช้รูปแบบต้นร่างที่ได้เป็นกรอบความคิดใน การออกแบบวิธีการและเครื่องมือในการศึกษาสภาพจริง การดำเนินงานในเรื่องที่ ออกแบบรูปแบบ ลักษณะเดียวกันกับการวิจัยทั่วไปที่ใช้กรอบแนวคิดการวิจัยเป็นกรอบ ในการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กรณีที่ผู้วิจัยจะวิจัยพัฒนารูปแบบโดยใช้รูปแบบ เทคนิคเดลฟาย ขั้นตอนนี้ก็คือ การสร้างเครื่องมือทำเดลฟายตามกรอบแนวคิดของ รูปแบบต้นร่าง และดำเนินการขั้นตอนอื่นๆ ตามวิธีการเทคนิคเดลฟายต่อไป

4. การออกแบบรูปแบบขั้นตอนสุดท้าย หมายถึง การปรับปรุงรูปแบบ ต้นร่างครั้งสุดท้ายก่อนนำไปตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบต่อไป หรือในกรณีการพัฒนา รูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย อาจจะถือว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการได้ เพราะ รูปแบบได้ผ่านการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิหลายรอบแล้ว แต่ถ้าผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่ ปรับปรุงขั้นสุดท้ายนี้ไปตรวจสอบคุณภาพด้วยก็ยิ่งดี สำหรับแนวทางการปรับปรุงรูปแบบ ขั้นสุดท้ายนี้ ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนาม หรือการทำเดลฟายมาใช้เป็น ฐานในการปรับแก้องค์ประกอบของรูปแบบต้นร่างตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอน ที่ 3

5. การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบ ขั้นตอนสุดท้ายในการพัฒนารูปแบบ คือการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยก็จะดำเนินการตามที่ออกแบบไว้แล้วใน ขั้นตอนที่ 4 ซึ่งโดยทั่วไปอาจจะเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้ ตามความเหมาะสมของรูปแบบ เวลา และงบประมาณในการดำเนินการ ดังนี้

5.1 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 15-20 คน พร้อมกับแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่างๆ

5.2 ตรวจสอบโดยการประชุมสัมมนา โดยผู้วิจัยจัดประชุมสัมมนาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่ง แล้วนำเสนอรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเสร็จแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิพากษ์ประเมินรูปแบบ ทั้งในด้านประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้และให้ข้อเสนอแนะต่อไป

5.3 ตรวจสอบโดยการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในสภาพจริงหรือเหตุการณ์จำลอง ตามแบบแผนที่ออกแบบไว้ เพื่อการสังเกตรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงรูปแบบต่อไป

หลังจากได้ข้อมูลจากการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยควรได้ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบเพิ่มเติมพร้อมกับสรุปข้อมูล ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เห็นว่าสำคัญต่อรูปแบบและการนำรูปแบบไปใช้ต่อไป

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2553, หน้า 9-13) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน 1) การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้ จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

1.2 การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

1.2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

1.2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ หรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

1.2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Focus Group Discussion) เป็นต้น

1.3 การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจำใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ 1.1 และ 1.2 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัย เพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ

อย่างไรก็ตามในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยยังอาจจะศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในการพัฒนารูปแบบก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้ว จำเป็นที่จำต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง จะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่ โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

การทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้ใน 4 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ ได้นำเสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน 4 ด้าน (สุวิมล ว่องวานิช, 2549, หน้า 54-56 อ้างถึงใน วาโร เฟ็งสวัสดิ์, 2553, หน้า 10) ดังนี้

2.1.1 มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards)

เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

2.1.2 มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards)

เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

2.1.3 มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards)

เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

2.1.4 มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2.2 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ

แต่งานวิจัยบางเรื่องนั้นต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป ซึ่ง ไอส์เนอร์ (Eisner, 1976, pp. 192-192 อ้างถึงใน วาโร เฟ็งส์วีสต์, 2553, หน้า 10) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีแนวคิด ดังนี้

2.2.1 การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์ และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่างๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจรณ์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2.2.2 รูปแบบการประเมินที่เป็นการประเมินเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมินโดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มี ความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้นิพนธ์ เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขา ผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริงๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ดังนั้น ในวงการศึกษาก็นิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

2.2.3 รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือ

ในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือว่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรม และมีคุณยพินิจที่ดี ทั้งนี้ มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่างๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

2.2.4 รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่น ในกระบวนการทำงานของ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

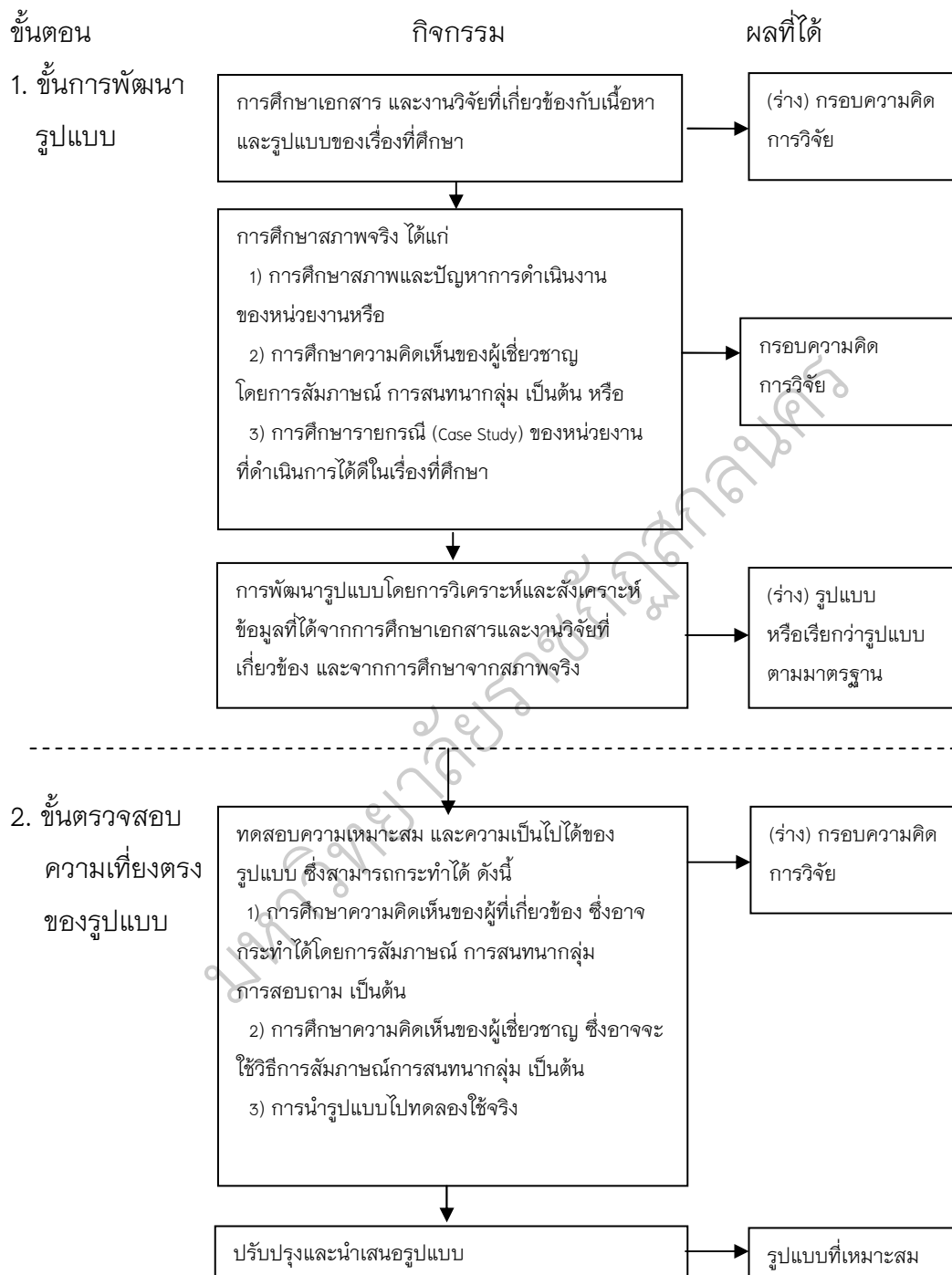
2.3 การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่

เกี่ยวข้อง มักใช้กับการพัฒนารูปแบบ โดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบทดสอบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

2.4 การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบโดย

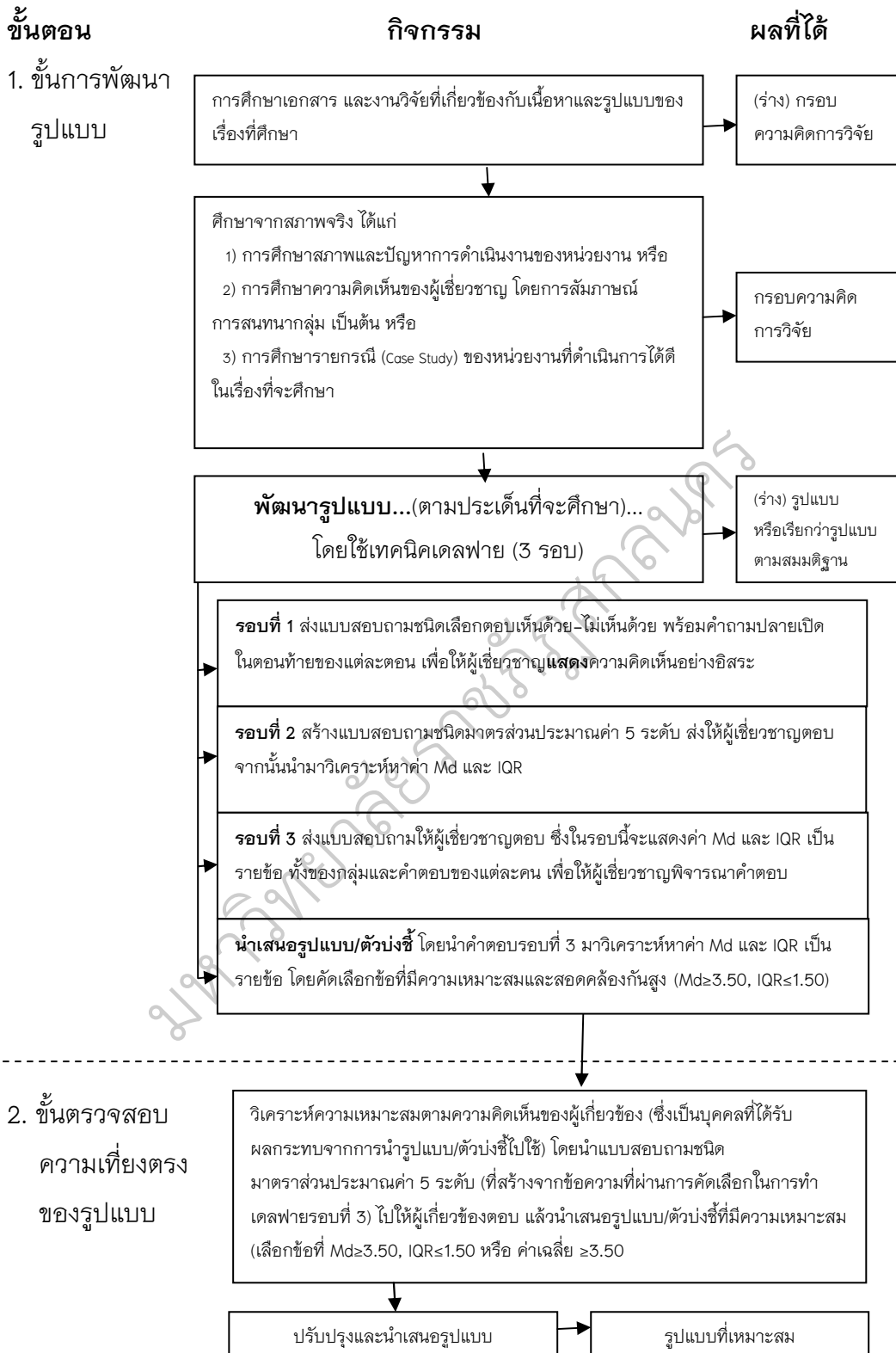
การทดลองใช้รูปแบบนี้ ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

กระบวนการพัฒนารูปแบบสามารถแสดงเป็นภาพได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ กรณี 1 ร่างรูปแบบ

จากการวิเคราะห์เอกสารและการศึกษาจากสภาพจริง

ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการวิจัยการพัฒนารูปแบบ กรณีที่ 2 ร่างรูปแบบ
โดยใช้เทคนิคเดลฟาย

บุญชม ศรีสะอาด (2552, หน้า 2-3) กล่าวว่า การวิจัยโดยใช้รูปแบบจำแนกออกเป็น 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกเป็นการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ขั้นที่สองเป็นการทดสอบความเที่ยงตรง (Vaildity) ของรูปแบบ

1. การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมา ก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน โดยการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ (ที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่นๆ) และผลการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้อาจกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ หรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนี้ จะต้องใช้หลักของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ และการศึกษาค้นคว้าส่วนมากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นมา ก่อน แล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อสนทนาจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบ หรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง หรือทำการศึกษาองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัว แล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรที่สำคัญ ประกอบกันขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นแรกแล้ว จำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่าจะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎีแนวความคิดรูปแบบของผู้อื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมา แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ (ในขั้นนี้บางครั้งอาจใช้คำว่า การทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริง หรือทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาในสถานการณ์จริงจะช่วยให้อธิบายหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบและอิทธิพลหรือความสำคัญของกลุ่มองค์ประกอบหรือกลุ่มตัวแปรในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจปรับปรุงแบบใหม่ โดยตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่ามีอิทธิพลหรือความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบของตน ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

ทิศนา แคมณี (2545 อ้างถึงใน สุปราณี ยะมงคล, 2554, หน้า 19-20) ได้ใช้แนวคิดการจัดระบบเพื่อพัฒนารูปแบบการสอน ซึ่งพอสรุปเป็นขั้นตอน ได้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนาในรูปแบบการสอนให้ชัดเจน
 2. ศึกษาหลักการ/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบ และเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการสอน
 3. ศึกษาสภาพการณ์ และปัญหาที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการค้นหาองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาในการจัดองค์ประกอบต่างๆ และจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหลาย การนำข้อมูลจากความเป็นจริงมาใช้ในการสร้างรูปแบบจะช่วยขจัด หรือป้องกันปัญหาซึ่งจะทำให้รูปแบบนั้นขาดประสิทธิภาพ
 4. กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่ การพิจารณาว่ามีอะไรบ้างที่สามารถช่วยให้เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จ ในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์และความละเอียดรอบคอบ จึงจะสามารถกำหนดองค์ประกอบที่จะเอื้อให้รูปแบบนั้นประสบความสำเร็จได้
 5. นำองค์ประกอบต่างๆ มาจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการคิดและดำเนินการ ในขั้นต่อไป
 6. จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ โดยพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและองค์ประกอบใดเป็นผลต่อกันในลักษณะใด สิ่งใดควรมาก่อนมาหลัง สิ่งใดสามารถดำเนินการคู่ขนานได้ ขั้นนี้อาจเป็นขั้นที่อาจใช้เวลาในการพิจารณามาก
 7. สร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ โดยแสดงให้เห็นถึงฟังก์ชันขององค์ประกอบต่างๆ
 8. ทดลองใช้รูปแบบเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้น
 9. ประเมินผล โดยการศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบว่า ได้ผลตามเป้าหมายหรือใกล้เคียงกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด
 10. ปรับปรุงรูปแบบ โดยนำผลการทดลองมาปรับปรุงรูปแบบให้ดียิ่งขึ้น
- จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยสรุปขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ การพัฒนารูปแบบ มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและการพัฒนารูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

พงกะพรรณ ตะกรมทอง (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารระดับกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบภาวะผู้นำผู้บริหารระดับกลาง โดยศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ระยะ 2 การประเมินความเหมาะสมและยืนยันองค์ประกอบ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ระยะที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำและสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารระดับกลาง ระยะที่ 4 การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบ โดยใช้เทคนิคการประชุมผู้เชี่ยวชาญและการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกลาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1. ภาวะผู้นำผู้บริหารระดับกลางประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1.1 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงคุณลักษณะ ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความสามารถในการปรับตัว 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การมีความน่าเชื่อถือ 6) การมีมนุษยสัมพันธ์ และ 7) การมีวุฒิภาวะ 1.2 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ คือ ความเป็นผู้นำแบบมุ่งงานและมุ่งคน 2) ความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย 3) ความเป็นผู้นำแบบประนีประนอม 4) ความเป็นผู้นำแบบที่ปรึกษา และ 5) ความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง 1.3 องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงบทบาท ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 4 องค์ประกอบ คือ 1) บทบาทตามตำแหน่ง 2) บทบาทนักสื่อสาร 3) บทบาทในการติดตามและประสานงาน และ 4) บทบาทนักพัฒนา

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำผู้บริหารระดับกลาง ประกอบด้วยวิธีการและเทคนิคการพัฒนาภาวะผู้นำ 17 วิธี คือ 1) บทบาทสมมติ 2) เกมการบริหาร 3) กิจกรรมนันทนาการ 4) กิจกรรมพัฒนาจิต 5) กรณีศึกษา 6) การระดมความคิด 7) ศึกษาดูงาน 8) การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ 9) การเผชิญเหตุการณ์ 10) กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ 11) เกมการศึกษา 12) การฝึกงาน 13) การสนทนาวงกลม 14) การทำแบบฝึกหัด 15) การทำโครงการจริง 16) การฝึกสั่งการ และ 17) การประชุมทางวิชาการ

พรชัย สระศรีสุวรรณ (บทคัดย่อ, 2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการสอนของครูที่สอนวิชาชีวภาพประเภทช่างอุตสาหกรรม มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 กำหนดรูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตามรูปแบบ และขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลรูปแบบ พบว่า

1. ผลการกำหนดรูปแบบ รูปแบบที่กำหนดขึ้นเริ่มจากการให้ครูที่สอนในรายวิชาเดียวกัน ร่วมกันร่างแผนบทเรียนและวัสดุการเรียนการสอนโดยมีวิทยากรที่ปรึกษาเป็นผู้ให้ คำแนะนำ ปรีกษา หลังจากได้ร่างแผนบทเรียนและร่างวัสดุการเรียนการสอน ผู้ก่อการจะ ทำหน้าที่จัดพิมพ์และจัดทำแผนบทเรียนและวัสดุการเรียนการสอนที่พร้อมจะนำไปใช้สอน เมื่อได้แผนบทเรียนและวัสดุการเรียนการสอนแล้ว ครูผู้สอนที่เข้าร่วมพัฒนาการสอนนำไป ทำการซ่อมสอน เพื่อปรับเวลาในแผนบทเรียนและเพื่อหาข้อบกพร่องของวัสดุการเรียน การสอน นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างความมั่นใจในการใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่กำหนด ไว้ในแผนบทเรียน ข้อบกพร่องต่างๆ ที่พบจากการซ่อมสอน ผู้ก่อการนำไปปรับปรุง ให้มีความสมบูรณ์ จากนั้นครูผู้สอนที่เข้าร่วมพัฒนาการสอนแต่ละคนนำแผนบทเรียนและ วัสดุการเรียนการสอนไปใช้สอนจริงในสถานศึกษาที่ตนสังกัด

2. ผลการพัฒนาแผน บทเรียนและวัสดุการเรียนการสอนแผนบทเรียนวิชาเขียนแบบเทคนิคเบื้องต้น ที่ครูผู้สอน ที่เข้าร่วมพัฒนาการสอนร่วมกันพัฒนาขึ้นได้ออกแบบให้ใช้เทคนิคการสอนแบบ MIAP จำนวน 15 แผน แต่ละแผนใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 3-5 MIAP ส่วนวัสดุ การเรียนการสอน ประกอบด้วย ใบเนื้อหา จำนวน 84 หน้า ใบงาน จำนวน 76 หน้า แบบทดสอบท้ายบทเรียน จำนวน 7 เรื่อง สื่อการสอนที่ร่วมกันพัฒนาขึ้นประกอบด้วย สื่อที่เป็น Power Point จำนวน 244 เฟรม และสื่อที่เป็นหุ่นจำลอง (Model) จำนวน 31 ชิ้น สำหรับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กำหนดเป็นชนิด 4 ตัวเลือก สร้างขึ้นตาม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จำนวน 50 ข้อ โดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ และ ทดลองใช้ ซึ่งมีค่าความยากง่าย (Difficulty) ทั้งฉบับเท่ากับ 5.22 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เท่ากับ 0.30 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.871

3. ผลการดำเนินการสอนจริงดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 2/2552 โดยมีนักเรียน กลุ่มทดลอง จำนวน 9 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 9 กลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 68.88-73.22 โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ร้อยละ 70.62 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มควบคุม เฉลี่ย ร้อยละ 37.76

4. ผลการประเมินผลรูปแบบที่กำหนดขึ้น พบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเขียนแบบเทคนิคเบื้องต้นสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อวิชาเขียนแบบ เทคนิคเบื้องต้นดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอน

วิชาเขียนแบบเทคนิคเบื้องต้น ระดับมาก (4) ครูผู้สอนที่เข้าร่วมพัฒนาการสอน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาการสอนของครูที่สอนวิชาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม ระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) ความรู้ความสามารถทางด้านภาษาศาสตร์หรือไวยากรณ์ 2) ความสามารถทางภาษาศาสตร์สังคม 3) ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ และ 4) ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อความหมาย
2. ขั้นตอนการสอนเพื่อพัฒนาการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย 1) ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language) 2) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice/Controlled Practice) และ 3) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free Practice)
3. เทคนิค/วิธีการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย เกมทางภาษา เกมเรียกชื่อ กิจกรรมฟังแล้วเติมข้อมูล กิจกรรมฟังแล้วเล่า กิจกรรมแลกเปลี่ยนข้อมูล กิจกรรมการหาข้อสรุปจากข้อมูล การแสดงบทบาทสมมติ
4. กระบวนการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์สภาพปัญหา การวางแผนการจัดการเรียนรู้ การทดสอบก่อนเรียน การแจ้งจุดประสงค์ของการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การทดสอบหลังเรียน การศึกษาความพึงพอใจ การวิเคราะห์ผล
5. คุณภาพของผู้เรียนด้านทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย มีทักษะการฟังและการพูดภาษาต่างประเทศสื่อสารเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อมใกล้ตัว อาหาร เครื่องดื่ม และเวลาว่างและนันทนาการ